

НАСЛІДКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВИХ КОНГЛОМЕРАТІВ НА УКРАЇНСЬКОМУ РИНКУ

Доц. Карінцева О.І., студентка гр.Ес-22 Івахнова А.Л.

Інституційно-фінансова інтеграція привела до утворення нової форми організації міжнародного фінансового бізнесу, відомого під назвою «фінансовий конгломерат». Це поняття пов'язане, в свою чергу, з поняттям «корпоративна диверсифікація», що означає руйнування кордонів між банківським, страховим та інвестиційним ринками і створення фінансових холдингів.

Вплив міжнародних фінансових конгломератів-представників іноземного капіталу на фінансовий ринок приймаючої країни може мати і позитивні, і негативні наслідки. Так, позитивними наслідками такої діяльності являється: розширення ресурсної бази соціально-економічного розвитку, сприяння залученню іноземних інвестицій, запровадження сучасних технологій діяльності на фінансовому ринку, зокрема, у сфері фінансового обслуговування, управління та звітності.

Проте, вплив конгломератів може призвести до посилення негативного впливу фінансової глобалізації, посилення нестабільності фінансового сектору, формування додаткових ризиків, неконтрольований відтік капіталу, реалізації фінансово-економічних інтересів без урахування пріоритетів розвитку України. Представники потужного іноземного фінансового капіталу, завдяки його мобільності та стабільності, швидко охоплюють різні сегменти фінансового ринку. Як наслідок, спостерігається висока активність посередництва у фінансовому секторі.

Одним із методів аналізу особливостей фінансових конгломератів як універсальних інтегрованих фінансових посередників є їх класифікація. З метою аналізу особливостей діяльності фінансових конгломератів їх доцільно групувати за критеріями охоплення сегментів фінансового ринку, за статусом на світовому фінансовому ринку, за пропорціями між видами діяльності, а також за організаційною структурою. Зважаючи на те, що український ринок страхування та фондовий ринок знаходяться на стадії формування, не дивно, що на ньому функціонують представники всіх класифікаційних груп цих фінансових інститутів.

Так, на вітчизняному фінансовому ринку функціонують фінансові конгломерати: світові лідери – "Citigroup", "BNP Paribas", "Allianz", "AIG", "AXA" "ING", лідери європейського фінансового ринку – "Societe Generate", а також претенденти на лідерство – "Intesa Sanpaolo S.P.A.", "RZB-UNIQA", "SEB", "Generali", "Petr Kellner (PPF)" і "GRAWE". Фінансовий конгломерат "ING" представлений у банківському і страховому секторах фінансового

ринку України, а "BNP Paribas", "RZB-UNIQA" та "SEB" – у трьох секторах, охоплюючи крім банківського і страхового ще й інвестиційний сектор. Як правило, міжнародні фінансові конгломерати мають у своїй власності близько 100 % акцій банків і страхових компаній, що працюють в Україні.

Отже, можна зробити висновок, що найпоширеніша модель власності базується на мажоритарному контролі, що обґрунтовано забезпеченням контролю за діяльністю дочірніх фінансових посередників.

Міжнародні фінансові конгломерати в Україні є власниками "Райфайзен банк Аваль", "ІНГ банк Україна", "Укрсиббанк", "Каліон банк Україна", "Правекс банк", "Сітібанк Україна", "Індустріально-Експортний банк", "СЕБ банк", "Факторіал банк", "Профінбанк/Ікар-банк". Відносна частка їх активів у активах банків України станом на 1 січня 2011 року сягала 16,98%, а у ВВП - 18,07%.

Отже, банківські установи, що входять до системи міжнародних фінансових конгломератів, є активними гравцями на банківському ринку України. Загальна сума активів міжнародних фінансових конгломератів майже у 350 разів перевищує офіційні резервні активи НБУ, що в кризових ситуаціях може суттєво ускладнити фінансове регулювання з боку НБУ підконтрольних їм фінансових посередників в Україні, зокрема банківських установ.

На страховий ринок України міжнародні фінансові конгломерати менш критично впливають – з огляду на його значно менший обсяг і більшу кількість учасників. Представлені в Україні фінансові конгломерати є надпотужними фінансовими посередниками відносно обсягів вітчизняного фінансового ринку. Водночас у зв'язку з фінансовою кризою ситуація дещо змінилась. Її наслідками вже сьогодні є суттєве зменшення розмірів міжнародних фінансових конгломератів, а в окремих випадках – їх реорганізація.

Таким чином, як форма корпоративної інтеграції, фінансовий конгломерат повинен включати хоча б два із таких трьох фінансових інститутів: банк, страхова та інвестиційна компанії. Передумовою формування неабиякої залежності банківського сегмента на фінансовому ринку від діяльності міжнародних фінансових конгломератів стала їх присутність і активність.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми: Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 205-207.